

Spinoza in de Groningse UB

Frank den Hollander f.j.den.hollander@rug.nl

Met dank aan Theo van der Werf

Het Spinozahuis in Rijnsburg wordt binnenkort grondig gerestaureerd. De restauratie zal ongeveer een jaar gaan duren. De in het huis aanwezige boekerij zal gedurende deze periode worden ondergebracht in de Groningse Universiteitsbibliotheek.

De filosoof Baruch de Spinoza werd in 1632 in Amsterdam, in de wijk Vloedenburg (nu Waterloop-lein-buurt), geboren. Het huis van zijn ouders is niet bewaard gebleven. Wel zijn er twee huizen bekend waarvan we weten dat Spinoza er enige jaren heeft gewoond, namelijk in Rijnsburg en Den Haag.

Oud daglonershuisje

Toen Spinoza in 1660 zijn geboortestad verliet, vestigde hij zich in Rijnsburg. Dit dorp was een vrijplaats voor de collegianten, een doperse sekte waaronder hij vrienden had. In de woning van de chirurgijn H. Hooman had hij een kleine kamer, waar hij lenzen voor optische instrumenten vervaardigde (hij verdiende daar zijn brood mee) en waar hij zijn overpeinzingen met de ganzenpen neerschreef.

Toen in 1896 in Rijnsburg een oud daglonershuisje te koop kwam, identificeerde de Spinozakenner Willem Meijer het verwaarloosde pand als de woning van Spinoza. Er werd een vereniging opgericht die het kocht en liet herstellen om er vervolgens een bescheiden museum in te richten.

Boekerij

De boekerij die Spinoza bezat is helaas verloren gegaan, omdat deze na zijn dood in 1677 werd verkocht. Gelukkig bestond er wel een (boedel-)beschrijving van zijn boekenverzameling. Aan de hand van die lijst kon zijn boekerij worden gereconstrueerd en anti-quarisch aangekocht. De perkamenten en leren banden van die boekerij vormen nu een verzameling die uniek is in de wereld. Het gaat om zo'n 300 werken, tentoongesteld in het Spinozahuis te Rijnsburg. Dit huis wordt binnenkort grondig gerestaureerd. De restauratie zal ongeveer een jaar gaan duren, de boekerij zal dan worden ondergebracht in de kluis van de Universiteitsbibliotheek Groningen. De Vereniging Vrienden van de Universiteitsbibliotheek wil in die periode graag ruim aandacht aan deze unieke boekerij besteden.

Activiteiten

- Op dinsdag 13 november zal Theo van der Werf, secretaris van de Vereniging Het Spinozahuis, een voordracht houden over de boekerij van Baruch de Spinoza. De meest bijzondere werken zullen vanaf die datum enkele maanden op de derde verdieping van de UB worden tentoongesteld.
- Omdat de boekerij nog niet via de Nederlandse Centrale Catalogus (NCC) is ontsloten, zal de UB ervoor zorgen dat alle werken van de boekerij in dit bestand worden gecatalogiseerd. Via de NCC zullen de werken vervolgens ook ontsloten worden in de internationale catalogus WorldCat en zo wereldwijd op bibliografisch niveau toegankelijk zijn.
- Op 7 maart 2008 tenslotte zal een Spinoza-symposium worden gehouden.

Link

Twee geschenken aan de bibliotheek; een voordracht door J. Kingma www.rug.nl/Bibliotheek/collecties/UB/spinozaGeschenken